

Kurkijokelainen

Kurkijokelaisen, hiitolaisen ja karjalaisen hengen vaali ja ajankohtaisten kysymysten selvittäjä

×

Nro 12 • Perjantaina 6. kesäkuuta 2008

59. VUOSIKERTA

Irtonumero 2 € (sis. alv 22 %)

Retkeläiset ovat juuri asettuneet ruokasaliin. Kuva Helmer Saileranta.

Kiinnostus historiaan heräsi Lappeenrannassa

Kiasman edestä lähdettiin kohti Lappeenrantaan lauantaina 24.5. klo 8.30. Kurkijoki-Seuran kevätkokous oli alkamassa. Bussiin nousi 27 kurkijokelaista ja heidän ystävänsä sekä kaksi aivan muulle retkelle aikoonutta henkilöä, jotka seisovivat Kiasman edessä odottamassa omaa bussiaan. Heidän matkansa oli peruutettu, mutta he eivät olleet jostain syystä saaneet siitä tietoa etukäteen. Sainion Riitta pyysi heidät mukaan Lappeenrantaan. "Sama se", tuumasivat lehdit ja lähtivät mukaan. Heidän olisi pitänyt mennä Euraan, mutta he päätyivätkin Lappeenrantaan. Taukopaikalla toinen henkilö totesi, etteivät muut kuin karjalaiset olisi pyytäneet täysin vieraita ihmisiä mukaansa.

Lappeenrantalaiset odottelivat Äiti Karjala -muistomerkin luona, ja niinpä

löysimme toisemme. Mukaan sieltä tuli kahdeksan henkilöä. Laskimme yhdessä tummanpunaiset ruusut Kurkijoen ja Hiitolan paaden juurelle, mutta myös muiden Karjalan kaupunkien, kauppaloitten tai pitäjien mullissa lepäviä sukulaisia oli mahdollisuus tervehtiä ruusulla.

Lappeenrannasta jatkoimme matkaa Miekkanlaan, joka oli suuri kartanomainen vaalea rakennus mäellä muutama kilometri Lappeenrannasta itään. Talo sijaitsi kauniin kylätien varrella, joten se oli sellaisessa paikassa, ettei sinne aivan helposti tietä tuntematon olisi löytänyt. Pihapiiri oli kaunis ja suojainen ympäröivine aitta- ja muine piharakennuksineen.

Miekkalan historia alkaa vuodesta 1713, jolloin Miekkalan tila perustettiin Ranualle. Tila on saanut

nimensä Miekkalan yhden isännän Miekka Riston mukaan, joka oli Ruotsin kuninkaan joukoissa miekkamiehenä.

Kesäkuussa 1980 talo huutokaupattiin, ja sen osti nykyisen isäntäparin vaimon vanhemmat, jotka siirsivät kauniin ja hyväkuntoisen hirsirakennuksen Lappeenrannan lähelle ja aloittivat siinä yritystoiminnan. Sukupolvenvaihdos tapahtui vuonna 2003, jolloin nykyinen isäntäpari otti vetovastuun. Tilalla on maatilamatkailua sekä vaihtoehtohoitoja (tiedot Miekkalan esitteestä).

Ruumiin ja hengen ravintoa

Sisällä talossa meitä odotti pitopöytä. Isäntä itse otti meidät vastaan ja kehotti nauttimaan pöydän antimistä. Hän kertoi meille myös talon historian. Alussa, keskivälissä ja lopussakin laulettiin, ja mikäs oli laulaessa, kun mukana oli hyvä laulunvetäjä. Kun oltiin ensin syöty kunnolla, niin sitten alettiin selvittää, keitä myös ollaan ja mistä myös tullaan. Eli vuorossa oli esittelykierros, jossa selvisi, mistä Kurkijoen kylästä kunkin juuret olivat tai miten oli muuten matkaan mukaan liittynyt.

Lappeenrannasta mukaan tullut Ritva Asikainen lausui runon Saimi Sorri-Hukkasen kirjasta "Tien täydeltä - tuokio- ja tunnelmakuvia karjalaisten kohtalonpäivistä vuosina 1940-1944".

Runon nimi oli Innon palo, toiveiden turhauma.

Runo kertoo, kuinka Kurkijolle palattiin jatkosodan aikana, kuinka luokkahuone kunnostettiin yhdessä suurella innolla ja kuinka taas jouduttiin lähtemään ja jättämään kaikki. Ritva Asikainen, runon esittäjä, kertoi myös tarinan runoon liittyvästä kirjasta. Hän oli löytänyt sen Lappeenrannan kirjastosta, ja sen runot olivat kovasti koskettaneet häntä.

Ritva Asikaisesta oli tunnetun Saimi Sorri-Hukkasen runoja lukiessaan, että yhdessä niistä kerrottiin hä-

Sivuillamme TÄNÄÄN mm.

Rotinoilla Vampulassa	3
Ilmi Kärävän talvisotakokemuksia	4
Uusi kirja Kaukolasta	5
Rainetsalo muistelee, osa 4	6-7
Elisenvaaran pommituksesta	7
Monenlaisia tiedotteita	8

Seuraavat Kurkijokelaiset ilmestyvät
27.6., 11.7., 1.8., 15.8., ...

Toimitus ja puhelimet
KIINNI
loman vuoksi 7.-22.6.

Pienoismalli Saimaan kanavasta ympäristöineen. Kuva Helmer Saileranta.

nen isänsä tarina: Ritva on toisen polven evakko. Hän oli lausunut edellisellä Lappeenrannan retkellä kirjassa olleen runon. Tilaisuuden jälkeen oli Saimi Sorri-Hukkasen tytär Helliikki Mattlar tullut keskustelemaan hänen kanssaan. Tällöin oli selvinnyt, että Helliikki oli kirjan kirjoittajan tytär. Samassa tilaisuudessa Helliikki oli lahjoittanut Ritvalle kyseisen kirjan.

Heljä Suveri lauloi meille kauniilla äänellään ja herkisti monen mielen. Sivupöydässä oli Helmer Saileranta kannettavan tietokoneensa kanssa. Yritettiin löytää sukujuuria hänen tiedostoistaan. Samalla hänelle saattoi antaa omat ja sukunsa tiedot, jos niin halusi. Näin yritämme solmia yhteisiä juuriamme yhteen.

Jatkuu siv. 7

Sisäkuva kanavamuseosta. Esittelyssä olivat niin kanavakennuspöyrökset kuin -työkalutkin. Kuva Helmer Saileranta.

Ritva Asikainen lausui "jälkiruoksi" Saimi Sorri-Hukkasen runon. Kuva Helmer Saileranta.

6.6.2008

Loma alkaa helteessä

Tänään hikoillaan ainakin Etelä-Suomessa, missä samalla kärsitään kovasta kuivuudesta. Vaikka luonto onkin hehkeimmillään, se myös oikein huutaa vettä. En edes muista, milloin täällä olisi satanut viimeksi. Keski-Eurooppa ilmeisesti on saanut meidänkin saatemme. Johtuvatko nämäkin luonnonilmiöt ilmastolämpenemisestä?

Ilmaston lämpeneminen johtuneen ilman saastumisesta, nk. päästöistä. Jotain hyvääkin noista päästöistä tai paremminkin niiden vähentämisyrittämisistä voi seurata.

Luin juuri, että Varsinais-Suomessa esitetään paikallisjunaliikenteen elvyttämistä, jotta yksityisautoilua saataisiin vähennettyä. Olisi todella hienoa ja erittäin järkevää pysäyttellä junia joka asemalla Turku-Toijala-radallakin.

Olen jo vuosia ihmetellyt, miksi ja kenelle rakennetaan kalliita ratoja, jos niitä eivät pysty tavalliset radan varren asukkaat käyttämään. Turku-Toijala-ratakin sähköistettiinkin muutama vuosi sitten, eli rahaa käytettiin vain lisää. Kyllä nostan hattua ja kiitän ja pokkaan, jos jatkossa esimerkiksi kyröläiset pääsevät käymään Loimaalla tai Turussa asioilla

junakyydillä. Se joka syksyn kunnallisvaaleissa ajaa paikallisjunaliikenteen elvyttämistä, saa ihan varmasti paljon ääniä ja pääsee valtuustoon.

Juhannus on jo lähellä, niin myös erilaiset kesäjuhlat. Häitä juhlitaan omassa perhepiirissäni viikon päästä. Kun nuoret nykyään ensin menevät kihloihin, sitten naimisiin ja sen jälkeen vasta alkavat kasvattaa perhettä, ei voi muuta kuin olla onnellinen. Niin monella muulla on aivan eri järjestys. Naimisiin menosta alkaa moni pari ilmeisesti puhua vasta, kun perheellisyydestä

on jo tulossa. Kun häät järjestetään, usein pyöriikin yhteinen lapsi keskellä hääjuhllisuuksia. Kurkijokelaisen toimitus jääkin nyt häitä valmistelemaan eli lomalle. Ovi pysyy kiinni juhannuksen jälkeiseen maanantaihin asti. Silloin kannattaa taas soitella. Juttuja ja kuvia voi lähetellä lomankin aikana: posti kerätään talteen. Sähköposti luultavasti täyttyy aika pian erilaisista lehdistötiedoista, joten se voi olla loman aikana huono tapa lähestyä. Toivotelen oikein mukavaa juhannusta kaikille!

Raija Hjelm

”Lapsena ku syntyy ja humalassa kuoloo, ei tiijä pahassa moalimassa käyniesekkeä.”

Sananparsi Etelä-Karjalasta

Kuolleita

Rakkaamme, Meidän Mummo

Aino TORCKI

o.s. Keloniemi

* 1.10.1921 Kurkijoki
† 12.5.2008 Pöytyä

Enkeli hiljaa vierellä kulki,
tarttui käteen, silmät sulki,
sylinsä kietoi siivillään,
kuiskasi hiljaa: lähdetään.

Kaipauksella muistaen
Viljo

Kaarina ja Ossi

Jouni, Niina, Johannes ja Emilia
Outi, Kari ja Katri
Tuija ja Ismo

Kiitos kehtomme tuutijalle,
kiitos askelten auttajalle,
kiitos kielloista käydä harhaan,
kiitos neuvoista polun parhaan.
Kiitos Mummulle.

Jouni, Outi ja Tuija

Saatoimme Mummon haudan lepoon hänen toivomuksensa vain läheisten läsnäollessa.

Äitini, Annakaisa

Anna Katri SUHONEN

o.s. Rouhiainen

* 7.12.1922 Kurkijoen Raholassa
† 15.5.2008 Kokemäellä

Kiitollisuudella
Pauli perheineen

Päivän matkan kerrallaan
täällä taivallan.
Uuden päivän toivossa
nukkua uskallan.
Kun päivän vierelläni käy,
kai siinä viipyy nukkuissanikin.

Annakaisan runo vuodelta 1998

Siunaus Kokemäen Koomankankaan hautausmaalla
lauantaina 7. kesäkuuta klo 13.

Perheutisia

Kirsti ja Lauri Koho viettävät timenttihääpäiväänsä 24.6. Tampereella. Entinen kotipaikka Kurkijoen lhojärvellä.

Kaipuu saa näkyä

PALVELEMME

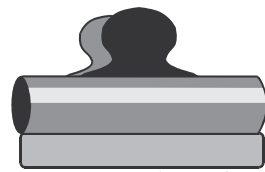
Ma - Pe 9 - 17

La 9 - 13

LOIMAAN KIVI

KIVICENTER

Palininkatu 2, Loimaa
Puh 0207 909 261

NIMIPÄIVÄT

pe 6.6. Kustaa, Kyösti,
Kustavi
la 7.6. Suvi, Roope,
Robert
su 8.6. Salomon,
Salomo
ma 9.6. Ensio,
Ahvenanmaan
itsehallintopäivä
ti 10.6. Seppo
ke 11.6. Impi, Immi
to 12.6. Esko
pe 13.6. Raili, Raila
la 14.6. Kielo, Pihla
su 15.6. Vieno, Viena,
Moona
ma 16.6. Päivi, Päivikki,
Päivä
ti 17.6. Urho
ke 18.6. Tapio
to 19.6. Siiri
pe 20.6. Into
la 21.6. Ahti, Ahto,
Juhannuspäivä,
Suomen
lipun päivä,
Kesäpäivän-
seisaus
su 22.6. Paula, Pauliina,
Liina, Apos-
tolien päivä
ma 23.6. Aatu, Aatto,
Aadolf
ti 24.6. Johannes,
Juhana, Juhani,
Juha, Juho,
Jukka, Jussi,
Jani, Janne
ke 25.6. Uuno
to 26.6. Jorma, Jarmo,
Jarkko, Jarmo,
Jere, Jeremias

Haapasen Hautaustoimisto

TÄYDELLINEN HAUTAUSPALVELU
Puh. 762 2700 ja 762 2857

Heimolinnankatu 16, 32200 Loimaa

Liikeajan jälkeen Reunanen puh. 762 2700
Matkap. 0500 531 814, 050 561 0547

Hartaus sunnuntaiksi 8.6.
4. sunnuntai helluntaista

Eiköhän lähdetä kotiin

Kun kovasti kärtin, isä antoi minulle ennakkoperintönä osani ja lähdin maailmalle. Siellä tuhlasin kaiken, vietin holtitonta elämää. Kun olin pannut kaiken menemään, tuli siihen maahan kova kuivuus ja nälänhätä Olin aivan auki ja tein kaikenlaisia hanttihommia. Näin nälkää.

Silloin ajattelin että tämä ei vetele, minä lähdän kotiin, silläkin uhalla että isä ei pidä minua enää tyttärenään. Kun tulin kotipellon reunalle, isä näki minut. Hän juoksi minua vastaan ilosta itkien. Hän ei kuunnellut mitä koetin häpeissäni selittää, vaan laitto juhlat pystyyn.

Veljeni joka oli koko tämän ajan raatanut kotitilalla, suuttui ilonpidosta. Hän kysyi katkerana, miksi häntä ei ole juhlittu - tuhlaajatyttäreille kyllä katetaan herkut pöytään. Isä vastasi: "Kaikki, mikä on minun, on sinun. Älä ole katkera vaan avaa silmäsi ja näe, että sisaresi on tullut takaisin. Se on kaikkein tärkeintä. Yhteyden palautuminen on riemun aihe."

Minä olen tuo tuhlaajatyttö ja sinä olet sisaruksiani. Me olemme saaneet vanhemmiltamme perinnöksi tämän ihanan maailman, mutta olemme tuhlanneet sen aarteet. Olemme eläneet holtittomasti. Siksi köyhimpiä sisaruksiamme uhkaa ruoan hinnannousu ja nälkä. Sisaremmi ja veljemme eläimet kärsivät ja kuolevat sukupuuttoon.

Siskot ja veljet, on aika palauttaa elämään jokin tolkku. Lopetetaan tämä tuhlaava kuluttaminen ja kiiltävien esineiden perässä juokseminen. Etsitään kadotettua yhteyttä ihmisten kesken ja suhteessamme luomakuntaan. Eiköhän lähdetä kotiin.

Pauliina Kainulainen

Kirjoittaja on pappi ja ekoteologian tutkija.

Oikaisu

Eevi Kiiski (ei Eeva) täytti 90 vuotta 10.5. Loimaalla. Pahoittelemme toimituksessa tapahtunutta, edelliseen Kurkijokelaiseen päässyttä virhettä.

Sukututkijoista kertovan kuvajutun (Kurkijokelainen nro 11/23.5.) toiseen

kuvatekstiin oli pujahtanut Tauno Siitamalle väärä nimi (Siikama). Harri Kekki opasti myös, että piirin nimeksi on Karjalan Liiton emeritus sukututkija Heljä Pulli suositellut sukututkijapiiriä (ei sukututkimuspiiri). Niissä on kuulemma pieni käsitteellinen ero. Käytetään siis jatkossa nimeä Hiitolan-Kurkijoen sukututkijapiiri.

Kustantaja ja julkaisija: KURKIJOKI-SÄÄTIÖ
www.kurkijoki.fi

Toimitusneuvosto: Liisa Koistinen, Lauri Laukkanen,
Tapio Nikkari, Jaakko Taitonen ja Leena Virtanen

Toimitus: Päätoimittaja Raija Hjelm
ja kaikki Kurkijokelaisen ystävät

Toimitus: Koulukuja 7, 32200 Loimaa
Avoimena: Tiistaisin ja perjantaisin klo 9-14
puh./fax (02) 762 2551, matkapuh. 050-521 3336

Lakon tai muun ylivoimaisen esteen takia ilmestymättä jääneistä numeroista ei suoriteta korvausta. Toimitus pidättää oikeuden muokata ja lähentää lähetettyjä aineistoja. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisemisesta sattuneesta virheestä rajoittuu enimmäkseen ilmoituksesta maksetun hinnan palauttamiseen.

ILMOITUSHINNAT:

4-väri 60 centtiä/mm + alv 22 %
Mustavalk. 45 centtiä/mm + alv 22 %

Säännöllisistä ja jatkuvista ilmoituksista huomattava alennus. Väri-ilmoitukset sopimuksen mukaan. Puhelimitse annettuihin ilmoituksiin sattuneista virheistä lehti ei vastaa. Ilmoitusaineistojen jättöaika: keskiviikko klo 16 mennessä.

Lehti ilmestyy pääasiassa joka toinen perjantai. Painosmäärä 2000 kpl.

TILAUSHINNAT:

vuosi..... 35 euroa
6 kk..... 20 euroa
3 kk..... 12 euroa
Pohjoismaat 39 euroa
Muualle 46 euroa

toimitus@kurkijokelainen.inet.fi
Tilinumero: LSOP 523900-4897

Sivunvalmistus:
Etusivu Frontpage, Loimaa
Paino: Satakunnan
Painotuote Oy, Kokemäki

ISSN 0782-5668

6.6. Jumalan vaikutusta on se, mitä te Kristuksessa Jeesuksessa olette. Hänet Jumala on antanut meille viisaudeksi, vanhurskaudeksi, pyhitykseksi ja lunastukseksi. 1. Kor. 1:30

7.6. Herra, sinä olet uskollinen uskolliselle, vilpittömät kohtaan sinä olet vilpittömät. Puhtaat ovat tekosi puhdasta kohtaan, mutta kieron sinä johdat harhaan. Ps. 18:26-27

8.6. Siellä hän tuhlassa koko omaisuutensa viettäen hoiditonta elämää. Kun hän oli pannut kaiken menemään, siihen maahan tuli ankara nälänhätä, ja hän joutui kärsimään puutetta. Luuk. 15:13-14

9.6. "Tuokaa syöttövasikka ja teurastakaa se. Nyt syödään ja vietetään ilojuhlaa! Minun poikani oli kuollut mutta heräsi eloon, hän oli kadoksissa, mutta nyt hän on löytynyt." Niin alkoi iloinen juhla. Luuk. 15:23-24

10.6. Käänny siis Jumalasi puoleen, ole uskollinen ja noudata oikeutta ja pane aina toivosi Jumalaan. Hoos. 12:7

11.6. Minä riemuitsen Herrasta, minä iloitsen Jumalastani! Hän pukee minun ylleni pelastuksen vaatteet, hän kietoo minut vanhurskauden viittaun. Jes. 61:10

12.6. Jos taas jollakulla ei ole ansioita mutta hän uskoo Jumalaan, joka tekee jumalattoman vanhurskaaksi, Jumala lukee hänen uskonsa vanhurskaudeksi. Room. 4:5

13.6. Autuaista ne, joiden pahat teot on annettu anteeksi ja joiden synnit on pyyhitty pois. Autuas se mies, jolle Herra ei lue viaksi hänen syntiään. Room. 4:7-8

14.6. Sinä olet minulle turvapaikka, sinä varjelet minut vaarasta. Riemuhuudot kajahtavat ympärilläni, kun sinä autat ja pelastat. Ps. 32:7

15.6. "Se teistä, joka ei ole tehnyt syntiä, heittäköön ensimmäisen kiven." Hän kumartui taas ja kirjoitti maahan. Jeesuksen sanat kuuluttuaan he lähtivät pois yksi toisensa jälkeen, vanhimmat ensimmäisinä. Joh. 8:7-9

16.6. Jeesus kohotti päänsä ja kysyi: "Nainen, missä ne kaikki ovat? Eikö kukaan tuominut sinua?" "Ei, herra", nainen vastasi. Jeesus sanoi: "En tuomitse minäkään." Joh. 8:10-11

17.6. Rikas ei raskinut ottaa yhtään omista lampaistaan tai häristään valmis- taakseen ruokaa matkamiehelle, joka oli tullut hänen luokseen, vaan otti köyhän miehen karitsan ja teki siitä vieraalleen aterian. 2. Sam. 12:4

18.6. Silloin Daavid sanoi Natanille: "Olen tehnyt syntiä Herraa vastaan." Natan vastasi: "Herra vapauttaa nyt sinut tästä synnistä, eikä sinun tarvitse kuolla." 2. Sam. 12:13

19.6. Me tiedämme, että Jumala on oikeassa tuomitessaan ne, jotka tekevät tällaista. Kuvitteletko sinä välttäväsi Jumalan tuomion, kun teet itse sellaista, mistä tuomitset muita? Room. 2:2-3

20.6. Minä luotan sinun armoosi, saan iloita sinun avustasi. Minä laulan kiitosta Herralle, hän pitää minusta huolen. Ps. 13:6

21.6. Ne, jotka niistä kuulivat, painoivat kaiken mieleensä ja sanoivat: "Mikähän tästä lapsesta tulee?" Sillä Herran käsi oli hänen yllään. Luuk. 1:66

22.6. "Entä te?" kysyi Jeesus. "Kuka minä teidän mielestänne olen?" Simon Pietari vastasi: "Sinä olet Messias, elävän Jumalan poika." Matt. 16:15-16

23.6. Ja minä sanon sinulle: Sinä olet Pietari, ja tälle kalliolle minä rakennan kirkkoni. Sitä eivät tuonelan portit voita. Minä olen antava sinulle taivasten valtakunnan avaimet. Matt. 16:18-19

24.6. Minä lähetän sinut ihmisten luo, joilla on kovat kasvot ja taipumaton sydän. Sinun tulee sanoa heille: "Näin sanoo Herra Jumala." Hes. 2:4

25.6. Älä pelkää heidän puheitaan, älä säiky heitä - he ovat uppiniskaista kansaa. Sinun tulee puhua minun sanani heille, kuulkoot tai olkoot kuulematta - he ovat uppiniskaisia. Hes. 2:6-7

26.6. Te olette kiviä siinä rakennuksessa, jonka perustuksena ovat apostolit ja profeetat ja jonka kulkemakivenä on itse Kristus Jeesus. Ef. 2:20

Rotinoilla Vampulassa

Tädit kävivät rotinoilla Vampulassa. Vasemmalta Hilka Lentonen o.s. Mikkulainen, Jaana Pettinen sylissään Markus Antti Eemil Paukkio ja Elvi Mikkulainen. Jaanan äiti on Saimi Pettinen o.s. Mikkulainen Kurkijoen Elisenvaarasta. Vauvan isä on Kari Paukkio, jonka sukujuuret äidin puolelta menevät Kurkijoen Vätikkään. Rotinoilla kävivät ennen vanhaan Kurkijoella yleisimmin lähinaapurit, ja rotinoille mentiin melkein heti, kun tieto lapsen syntymästä oli saatu. Rotinoilla käytiin siis vastasyntyttäneen äidin luona, jolle vietiin ainakin rotinarinkeli eli suuri pullarinkeli.

UKON VENEESSÄ

Lahnojen ryhmäseksiä

Ukko, eli siis minä itse, olin tässä taannoin kalastamassa kahden Pentin kanssa. Toinen näistä Penteistä oli juuri muutama päivä aikaisemmin voittanut Loimaan Seudun Karjalaseuran onkikilpailut. Toinenkin Pentti on tunnettu kalamies. Lähdimme lahnoja narraamaan Tammelan Kuivajärvelle, niin kuin olimme tehneet lähes joka kevät noin 10 vuoden ajan - tosin vaihtelevalla menestyksellä.

Nyt verkkoja nostaessamme totesimme, että

myös lahnat ovat omakseen tavan ryhmäseksin harastamiseen. Erään verkon päässä oli suuri rypäs lahnoja. Niin suuri, että verkkoa nostaessani minun piti pyytää Penttiä avuksi, koska tuntui siltä, etten jaksaisi sitä yksin nostaa.

Soutajana toiminut toinen Pentti tasapainotti pientä ja kiikkerää lasikuituvenettä istumalla ihan toisella reunalla, ettei vene päässyt kaatumaan. Yhteisvoimin saimme verkkoon sotkeutuneen lahnaryppään veneeseen, ja

lähempi tarkastelu osoitti, että siinä oli kahdeksan tasakokoista, noin kilon painoista kalaa. Koska muisakin verkoissa oli lahnoja, niin kalojen lukumäärään olimme tyytyväisiä. Tosin olisimme toivoneet hieman isompia kaloja.

Kalojen kokoon löysimme kuitenkin järkeen mahduttuvan selityksen. Vuonna 2002 saimme useita suuria, 2-4 -kiloisia lahnoja. Kevätalvi vuonna 2003 oli erittäin kova pakkastalvi, jolloin esimerkiksi Pyhäjärven jää oli reilun metrin paksuista. Ilmeisesti pienessä, matalassa Kuivajärvessä oli tuolloin ollut happikato, ja kalat olivat tukehtuneet, koska keväällä 2003 ei saatu ainoatakaan lahnaa.

Parin vuoden tauon jäl-

Merkkipäiviä

Eira Jokinen o.s. Wetterstrand täytti 65 vuotta 31.5. Loimaalla. Syntymäkoti oli Kurkijoen Soskualla.

Muistettavaa

Kurkijoki-museo auki tänä vuonna ensimmäisen kerran su 8.6. klo 12-16 Loimaalla, Kojonperäntie 446. Avoimna myös su 13.7. ja pitäjänjuhla-avioinnonloppuna 9.-10.8. Muulloin sopimuksen mukaan. Tiedustella voi lehden toimituksesta.

Loimaan Karjalakuoron harjoitukset Loimaan Musiikissa ma 9.6., ti 10.6., to 12.6., ma 16.6., to 19.6., ma 4.8. ja pe 8.8.

Kurkijoen Marttayhdistys kokoaa bussilastillisen maritoja ystävineen Turkuun Samppalinnan Kesäteatteriin Martan päivänä la 26.7. "Hää-keikka" alkaa klo 15. Kyseessä on tilausnäytännö maritoille. Bussi lähtee Loimaalta. Ilm. juhannukseen mennessä Marja-Leenalle, puh. 040-500 3045.

Hiitolan pitäjänjuhla 2.-3.8. Porissa.

Kurkijokelaisten 62. pitäjänjuhla 9.-10.8. Loimaalla. Muistojen iltamat la 9.8. klo 19 Loimaan yhteiskoululla. Juhlamessu su 10.8. klo 10 Loimaan kaupunginkirkosta, josta lähetetään kukkatervehdykset muistomerkeille. Päiväjuhla su 10.8. klo 13 alkaen Loimaan yhteiskoululla. Katso ilmoittelua Kurkijokelaisessa.

Pitäjähulien aikana on mahdollista majoittua Hirvikoskella Loimaan Evankelisella Kansanopistolla (puh. (02) 762 7217) tai kaupungin keskustassa oppilajasuostolassa, josta on lyhyehköt matkat kirkkoon ja yhteiskoululle. Asuustolassa on vuokrattavana kolme huoneistoa, joissa kussakin majoitustilat neljälle sekä keittiö. Yksi huoneisto maksaa 50 euroa vuorokaudelta (omatoinen ruokailu). Nopeimmille 12 varaajalle. Varaukset Olli-Pekka Rastaalta, puh. 050-350 0725.

keen yritimme uudestaan ja saimme muutaman pienen lahnan. Nyt on ollut havaittavissa, että kanta on elpymässä ja kasvamassa lisää kokoa. Siis muutaman vuoden kuluttua voisi mahdollisesti jälleen saada isokokoisia lahnoja. Asia erikseen on se, vieläkö ukosta silloin on kalastajaksi.

Ukko

Vanha kuva Kurkijoelta

Haapavaaran 1. ja 2. luokka Leppävaarassa, Sikstus Oksalla syksyllä 1943. Opettaja Kirsti Haverinen. Edessä vasemmalta Seija Pajari, toinen vasemmalta ehkä Raili Pösö. Eturivissä toinen oikealta Mikko (nyk. Veikko) Sihvonen. Muita tällä luokalla olleita olivat mm. Kalevi Nykänen, Eila Kalttonen (nyk. Väisänen), Kirsti Nolvi ja ehkä Veikko Nupponen. Muistaako joku kuvan lapsia?

Onks tietoo KYSYMYKSET?

1. Montako vuorokautta siviilipalvelus nykyisin kestää?
2. Missä maassa kulutetaan eniten alkoholia asukasta kohti?
3. Minä vuonna Ruotsin pääministeri Olof Palme murhattiin?
4. Montako grammaa on unssi?
5. Kuinka monta sutta Suomessa asustelee?
6. Mikä on kaiken pahan

1. alku ja juuri Raamatun mukaan?
2. Milloin haarukka saapui Suomeen?
3. Mikä on suurin kahvintuottajamaa?
4. Suomen ensimmäinen juna kulki Helsingistä Hämeenlinnaan? Minä vuonna liikenne alkoi?
5. Mikä laulajatähti Laila Kinnunen oli oikealta nimeltään?

Ilmi Kärävä:

Kokemuksiani talvisodasta Kurkijoella Osa 1

Sodan ennakkointia

En ole koskaan ollut kovin kiinnostunut historiasta. Historiankirjathan ovat täynnä vuosilukuja ja kertomuksia sodista. Minua ovat kiinnostaneet paljon enemmän kirjat, jotka kertovat luonnosta: eläimistä, kasveista ja maisemista. Sodista tietenkin meille tärkein oli vapaussota, jossa oli kysymys itsenäisyydestämme; ryssät ajettiin pois Suomesta. Tämän sodan johdosta minäkin sain syntyä vapaassa, itsenäisessä Suomessa.

Kesällä 1937 olin mukavan päivän jälkeen jo mennyt nukkumaan vintille, kun sisareni Laina juoksi hädissänsä ylös rappusia huutaen: ”Japani on hyökännyt Kiinaan, nyt tulee sota!” Minua ei tuo tieto kuitenkaan liikuttanut, tehkööt toisella puolen maapalloa mitä lystäävät.

Laina oli juuri kuunnellut iltatunneilla. Hän oli päässyt keväällä ylioppilaaksi Käkisalmen yhteislyseosta ja saanut reaalikokeessa täydet pisteet maailmanhistoriasta. Jo 1930-luvulla maailmalta oli alkanut kuulua pelottavia uutisia: poliittinen tilanne Euroopassakin alkoi kärjistyä. Minusta kuitenkin ainoa jännityksen aihe oli kouluunestykseni Käkisalmessa, jossa Sirkka-sisareni, veljeni Topi ja minä vielä kävimme koulua.

Varautumista sotaan

Rehtorimme Hilma Hiilos otti Käkisalmen yhteislyseossa keskikoulun viimeisen luokan opetusohjelmaan kouluhallituksen hyväksynnän oppikoulujen väestönsuojelun peruskoulutuksen. Olin lukuvuonna 1938–1939 viidennellä luokalla eli keskikoulun viimeisellä, jolla opetus aloitettiin. Väestönsuojelua opetti meille poikien voimistelunopettaja Viljo Laakio.

Tuohon aikaan puhuttiin yleisesti siitä, että sodissa käytetään taistelukaasuja.

Aino Räsänen toimi lottana sairajasjunassa. Kuva Ilmi Kärävän kokoelmasta.

Tämä oli varmaan perua ensimmäisen maailmansodan ajoilta, jossa näitä oli ollut käytössä. Meille kotiin oli suojavälineeksi ostettu yksi kaasunaamari, joka oli sekä pelottavan että vähän huvittavan näköinen.

Koulussa väestönsuojelun tunnilla opettiin muun muassa, miten voi itse valmistaa kaasunaamarin. Tarvittiin pitkulainen, noin 30 sentin pituinen ja 10 sentin levyinen kangaspussi sekä kuminauhaa, esimerkiksi sukkanauhaa, ja puhtaita hiiliä. Pussi täytettiin hiilillä ja ommeltiin kiinni, kuminauha kiinnitettiin pussin kumpaankin päähän. Näin kaasunaamari pysyi paikallaan nenän ja suun edessä kun kuminauha oli tiukasti päällä.

Harjoittelimme hiilipussin käyttöä juoksemalla koulun portaita ylös ja alas pussi päähän kiinnitettynä. Samalla meille neuvottiin, miten ilmahälytysäänen kuulussa oli heti kiiruhdettava lähimpään väestönsuojaan.

Kaasuhälytyksen tullessa oli väestönsuojan sijasta kiivettävä lähimmälle mäelle, koska kaasun (sinappikaasu) tiedettiin olevan ilmaa raskaampaa. Näin evästettyinä pääsimme toukokuun viimeisenä päivänä 1939 kesälomalle viettämään Kurkijoella mielestäni aivan normaalia kesää, tosin hyvin lämmintä.

Kesäkuussa kävin Sirk-

ka-sisareni kanssa Ruposen linja-autolla Sortavalassa Karmalanhovissa, jossa sisaremmeni Elsa oli nuori kartanonrouva. Kolmikieroksinen valkeaksi maalattu päärakennus oli Variksenmäki-nimisen vuoren rinteessä, jossa lehtokerttu lauloi lehtomaisessa metsässä ja valkolehdokki ja kielo levittivät huumaavia tuoksujaan iltohämärässä.

Elsa vei meidät tutustumaan kauniiseen Sortavalaan ja sen upeaan ympäristöön Laatokan rannikolla. Tapasimme sisaremmeni Ainin, joka oli Sortavalassa Laatokka-lehden kesäapulaisena. Laina-sisar oli jo matkustanut apteekkioppilaaksi Kuokkalaan, Terijoen itäpuolelle, kivenheiton päähän Neuvostoliiton rajasta ja lähelle Leningradia.

Neuvostoliiton nootit Suomelle

Kesän 1939 loppupuolella Neuvostoliitto ryhtyi lähettämään Suomelle ikävansävyisiä nootteja. Ryssä vaati meiltä Leningradin turvallisuuteen vedoten tukikohtia Karjalankannakselta, Hangosta, Suomenlahden saarista ja Petsamosta.

Syyskuun 1. päivänä 1939 Sirkka aloitti Käkisalmessa lukion toiseksi viimeisen luokan. Minut ja Topin vanhempamme sen sijaan lähettivät hankalan poliittisen tilanteen vuoksi Elisenvaaran yhteiskouluun 15 kilometrin päähän kotoamme.

Kurkijokelaisella Elisenvaaran yhteiskoulun oppilaalla Rainar Hakulisella oli jo ajokortti. Isänsä Hannes Hakulisen (Kurkijoen osuusmeijerin masinisti) autolla hän kuljetti Topin ja minut päivittäin aamulla kouluun Elisenvaaraan ja illalla takaisin kotiin Kurkijoen kirkonkylään. Näin me syyskuussa kävimme koulua.

En pysty enää tarkoin muistamaan, missä 1939 syksyn vaiheessa opetus Kurkijoen maamiesopistossa lopetettiin. Oppilaat lienevät

suurimmaksi osaksi olleet sotaväen käyneitä, reservinupseereitakin oli jokaisella kurssilla. Reserviläisiä oli kutsuttu ylimääräisiin kertausharjoituksiin Suomen rajoille. Näihin joutuivat myös maamiesopiston oppilaat.

Jo vuodesta 1929 alkaen maamiesopiston oppilaat olivat liittyneet Kurkijoen suojeluskuntaan. Isämme, maamiesopiston lehtori, joka oli myös suojeluskuntaupseeri, oli vuosia toiminut suojeluskunnan ampumarajoitusten johtajana Otsanlahden ampumaradalla.

Lokakuussa koulunkäynti keskeytettiin. J.K. Paasikivi ja Väinö Tanner matkustivat 9.10. junalla Moskovaan neuvotteluihin. Stalin ja Molotov olivat hankalia neuvottelukumppaneita; neuvottelijamme joutuivat välillä matkustamaan kotimaahan saamaan lisäohjeita.

Sirkkakin tuli Käkisalmesta kotiin lokakuussa, samoin Laina Kuokkalasta. Sitten koulunkäynti taas aloitettiin 25.11. Odotimme jännittyneinä, mitä tapahtuisi. Kuulimme radion ylimääräisestä uutislähetyksestä 28.11., että Molotov oli toimittanut Suomen lähettiläälle nootin, jossa todettiin Neuvostoliiton ja Suomen välinen hyökkäämättömyyssopimus puretuksi, koska Suomi ei ollut suostunut Neuvostoliiton vaatimuksiin.

Sota alkaa

Marraskuun 30. päivän aamuna ajoimme Elisenvaaraan mennäksemme kouluun. Koulun ovella seisoivat rehtori, joka kehotti oppilaita palaamaan kotiin. Hän kertoi, että ryssät olivat hyökänneet kaikilla rajoilla Suomeen aamulla klo 6.50 ja aloittaneet lentokoneillaan ilmapommitukset. Sota oli alkanut.

Rainar toi meidät autolla kotiin. Oli pelottavan epävarma olo. Mutta kun kotipihalla näin isän pilkkomassa

Ilmi Kärävä o.s. Räsänen lottamerkki rinnassaan ja hiha-nauha käsivarressaan. Nauhassa on erityisesti huomattava Kurkijoki-maininta ja Karjalan värit. Kädessään Ilmillä on Kurkijoen suojeluskunnan viiri (pöytästandaari). Kuva Ilmi Kärävän kokoelmasta.

halkoja, tuntui jotenkin turvallisuutta: isä oli kotona. Isä ei myöhemminkään joutunut rintamalle, vaan oli koko talvisodan ajan Kurkijoella suojeluskuntatehtävissä.

Sirkka ja Laina palasivat kotiin samana päivänä, jona sota oli alkanut. Heidät otettiin pian Kurkijoen kirkonkylän puhelinkeskukseen viestilotiksi. Aino oli Sortavalassa, jossa hänestä tuli sairajasunan lääkintälöytä. Minä en sodan alkaessa ollut vielä lottana, mutta liityin lottajärjestykseen jo tammikuussa 1940.

Ennen liittymistäkin olin ollut lottien kanssa lottatöissä, opiston ruokalassa neulomassa ja virkkaamassa sukkaa ja kypäränsuojuksia, keräämässä kirjoja ja tekemässä rajojamme puolustaville sotilaillemme lähetettäviä paketteja. Revimme suurista sideharsopakista erilevyisiä suikaleita, jotka käärittiin helposti käytettäväksi sideharsorulliksi. Töitä johtava lääkintälöytä toimitti sitten sideharsorullat desinfiointivälikkeiksi, jonka jälkeen ne lähetettiin sairaaloihin ja sidontapaikoille.

Kotiapulaisemme Irjakin oli lähtenyt lottatöihin. Rauhahan tultua hän tuli sotamorsiamena kertomaan meille sulhasestaan, joka oli tunnetun everstin poika. Tämä kihlaus johti myöhemmin avioliittoon. Näin ollen minä toimin äidin keittiöapuna ja hoitelin juoksutyön tehtäviä juoksupoika Topin kanssa.

Ruoka oli valmiina kun isä ja puhelinlotat välillä kävivät kotona. Usein isä toi RT 3:sta mukanaan kapteeni Elomaan kahville tai syömään ja kertomaan suomalaisten sotilaiden urotoista.

Sota-aikaan totuttautumista

Mutta se sota! Jo 1.12.1939 kymmenen venäläistä lento-

konetta lensi Kurkijoen yllä, ne pudottivat lentolehtisiä, jotka muistaakseni olivat punaista paperia; voin olla väärässäkin, koska elossa ei taida enää olla ketään, jolta voisin kysyä.

Kun kirkonkelloja soittamalla sitten annettiin ilmahälytys, äiti antoi Topille ja minulle hapanleivillä täytetyt selkäreput ja käski juosta Linnavuorelle siltä varalta, että ryssät pudottaisivat kaasupommeja: olisi ainakin kaksi repullista puhtaita leipiä. Eivät pudottaneet.

Samanlaisen tapauksen kuulin Alhosta, sielläkin lapset olivat kiivenneet korkealle kalliolle kaasupommien pudottamisen varalta. Tätä ensimmäistä hälytystä lukuun ottamatta leivät sitten vastedes saivatkin pysyä ruokakomeroissa.

Kurkijoen kirkonkellojen nopea kilkaus oli ”vaara uhkaa” -merkki ja hidas soitto ”vaara ohi” -merkki. Usein hälytys ehdittiin antaa vasta, kun koneet olivat jo lentäneet ylitsemme ja pommien pauke jo alkoi kuulua Hiitolasta ja Elisenvaaraasta.

Myöhemmin sodan aikana saimme Kurkijoelle hälytys sireenin, jonka ääni oli pelottavampi kuin kirkonkellojen. Sireenin ääni oli usein samalla tavoin myöhässä kuin aikaisemmin kirkonkellojen: koneet olivat jo menneet yli.

Sodan alussa me tietenkin pelkäsimme kovasti ryssän lentokoneita, jotka päivin ja öin lentää rymistelivät aivan kotimme yllä. Ne lensivät korkealla, ja niitä oli paljon. Aluksi emme nukkumaan mennessämme uskaltaneet riisua päällysvaatteitamme, koska arvelimme, että voisimme keskellä yötä joutua pakenemaan ulos pakkaseen.

Jatkuu...

Alhon aseman on kuvannut Viljam Kilpiö. Kuva Ilmi Kärävän kokoelmasta.

Pärnäjoen tällä puolen

Kun Laatokka taivaallisen aarteiden luovutti tai Salmisen Antti Kremltiin kirjoitti

Näistä ja muista sattumuksista kertoo Seija Haapakosken ja Tauno Siitaman toimittama Pärnäjoen tällä puolen - Tietoa ja tarinoita Multamäen koulupiiristä. Teos piirtää vivahteikkaan kuvan niin sotia edeltäneestä ajasta Kaukolan kunnan Multamäen koulupiirissä kuin evakkotaipaleesta ja asettumisesta uusille asuinsijoille. Teoksen keskiöön nousevat muistelijat, joiden kertomukset herättävät uudelleen henkiin kauniit kesäpäivät Karjalassa ja saavat myös ajattelemaan sodan mielettömyyttä ja jälleenrakennussukupolven ponnistuksia.

Karjalaista tarinaperinnettä parhaimmillaan edustavat kirjassa muun muassa kertomukset Laatokan taivaallisesta aarteesta ja Pietarin valojen kaukaisista kuvajaisista, joilla kuitenkin

on omat yhtymäkohtansa todellisuuteen. Ester Mäkipään herät runot tuovat omat sävynsä muistojen kudelmaan.

Teos tarjoaa omakohtaisten muistojen lisäksi kaikille Karjalasta ja karjalaisuudesta kiinnostuneille tietoa alueen asutushistoriasta, elinkeinoista, isännän ja emännän töistä, ruokakulttuurista, hengellisestä elämästä sekä juhlien vietosta. Useista kyläkirjoista poiketen kirjassa kerrotaan myös koulupiirin perheiden sijoittumisesta uusille asuinpaikkakunnille ja mustutetaan nykypolvien mieliin, millaista oli sodan jälkeen aloittaa elämä materiaalipulan keskellä lähes tyhjästä ja menetettyä kotia ikävöiden.

Rohkeimmat kotona käynneistä haaveilleet ryhtyivät rivakasti toimeen ja kävivät asiasta kirjeen-

vaihtoa presidentti Kekosen kanssa ja kääntyivät lopulta suoraan Moskovan Kremlin pääministeri Kosyginin puoleen, mistä kirjassa onkin hauska episodi. Vasta 1990-luku toi mukanaan mahdollisuuden palata kauan ikävöidyille kotikonnuille – mutta vain turisteina.

Karjalan heimon hajaannuksen keskellä voidaan kysyä, miten karjalaisuus elää ja hengittää nykypolven parissa. Loppuluvussa teos pohtii karjalaisuuden henkisen perinnön siirtymistä jälkipolville kyselyaineiston vastausten pohjalta.

Teoksessa on runsaasti kuvia, joissa nähdään koulupiirin asukkaita paitsi perhe- ja luokkakuviissa myös arkisissa askareissaan ja yhteisten suurten hankkeiden parissa (muun muassa Pärnän silta- ja järvien veden-

Ylöjärvellä julkistettiin maanantaina kirja, joka kertoo Kaukolan Multamäen koulupiiristä. Kirjan valmistamiseen ovat suuresti vaikuttaneet Sulo Siitama (vas.), kirjan toimittaneet Seija Haapakoski ja Tauno Siitama, Matti Paavilainen, Tapio Paukkunen ja Raimo Mikkonen (edessä). Taustalla on yksi neljästä Kaukolan kirkon alttarimaalauksesta, jotka pelastettiin sodan jaloista leikkaamalla ne puukolla kehyksistään. Rullalle käärittyinä ne kulkeutuivat Ylöjärvelle, jossa ne kehystettiin uudelleen. Taulut on sijoitettu Ylöjärven seurakuntatalin seinille.

lasku-urakat). Teos sisältää myös autenttisia sodanaikeisia kirjoituksia ja Multamäen marttojen kronikkatekstejä. Karttaliite tarjoaa apuaan vaikkapa kotiseutumatkalle lähtijälle oman suvun asuin-

paikan paikantamiseen.

Teos sopii paitsi Multamäen koulupiirin asukkaille palauttamaan muistoja mieliin ja kertomaan suvun historiaa jälkipolville myös kaikille Karjalasta ja karja-

laisuudesta kiinnostuneille. Kasvavan Ylöjärven asukkaille se kertoo mielenkiintoisen palan paikallishistoriaa.

Harri Kekki

Näin se tapahtui

(eräs 27-vuotismuisto)

Kurkijokelainen, nro 25/23.6.1971

Kesäkuun 19. pv:n iltana 1944 saapui Myllypellon asemalle Sakkolan asemalta lähtenyt evakkojuna, jossa oli kolmisensataa Sakkolan ja muiden pitäjien siirtoväkeä sekä heidän tavaraitaan. Myllypellossa liitettiin junaan vielä noin 350 räisäläistä, pääasiassa naisia, lapsia ja vanhuksia, sekä muutama vaunu räisäläistä evakko-tavaraa, ollen junan kokonaispituus 35 vaunua.

Kun sitten 20. päivän aamuna lähdettiin liikkeelle, ei junan matka päässyt muodostumaan hyvinkään pitkäksi, sillä Myllypellon pohjoisvaihteissa veturi jostain syystä suistui kiskoilta (sabotaasia-ko?). Nyt jouduttiin kutsumaan Elisenvaaraa uusi veturi, joka tullessaan toi korjausjoukkueen Näpinlahteen majoittuneesta korjauskomppaniasta, ja näin saatiin rata selvitettyksi ja juna pääsi alkamaan vaiherikkaan matkansa.

Käkisalmissa saivat veturimiehet ensimmäisen varoituksen mahdollisesta ilmavaarasta, sillä naapurin todettiin ko. aamuna olevan tavallista aktiivisemmän. Tämä toistui myös Kaarlahdessa. Hiitolan Kopsalassa juna pysäytettiin erään kalliioleikkaukseen,

kun Laatokan suunnasta havaittiin saapuvan laivueen toisensa jälkeen.

Noin klo 11.25 juna jälleen joutui seisomaan Hiitolan pääopasteen luona, kun Alhon (asema Kurkijoen puolella) yläpuolella todettiin olevan kiivaan ilma- taistelun käynnissä. Suuri joukko vihollispommitajia ei ainakaan siinä vaiheessa päässyt junan kimppuun (jos näillä nyt olisi ollut

Seuraavat minuutit olivatkin sitten täynnä hävitystä, tuhoa ja kuolemaa. Ratapiha oli täynnä savua, pölyä, sirpaleita ja hysteerisiä ihmisiä.

se tarkoitus), sillä niillä oli täysi työ väistellä kolmea suomalaishävittäjää, jotka kävivät sumeilematta päälle kuin herhiläiset.

Ainakin yhden koneen nähtiin eroavan parvesta kovasti savuten, ja loput pakenivat Laatokan suuntaan matalalennolla. Tässä vaiheessa veturimiehistö jo pelkäsi polttoaineen loppuvan ennen Elisenvaaraa. Näin ei kuitenkaan käynyt, vaan juna pääsi kaikessa rauhassa rullaamaan Elisenvaaran ratapihalle noin klo 14.00, jossa ennestään

37 VUOTTA SITTEN...

seisoi sotilasjuna, sairausjuna, elintarvikejuna ja nestemäisen polttoaineen, bensiinin, kuljetukseen käytettyjä säiliövaunuja, tosin tyhjinä, mutta erikoisen herkkiä sytymisvaaralle. Nämä kuitenkin siirrettiin evakkojunan saavuttua kauemmaksi.

Veturi irrottautui ja läksi polttoaine- ja vesitäydennykselle eikä ehtinyt rullata vielä junan eteen, kun huomattiin Simpeleen suunnasta 13 viholliskoneen matalalla lentäen hyökkäävän kohti ratapihaa. Seuraavat minuutit olivatkin sitten täynnä hävitystä, tuhoa ja kuolemaa. Ratapiha oli täynnä savua, pölyä, sirpaleita ja hysteerisiä ihmisiä. Kun koneet tekonsa tehtyään poistuivat, jäi yksi kone vielä kaartelevaan seudun yläpuolelle, mahdollisesti kuvaten hyvin suoritettun hävityksen jäljet.

Myrskyn mentyä ohi hälytettiin ympäristöstä kaikki kynnelle kykenevät pelastustöihin. Rautatieasema ja läheisestä metsiköstä löydettiin 13 kuollutta, heistä lähes 80 räisäläisiä ja lähes puolen toistasataa vaikeammin tai lievemmin haavoittunutta.

Aseman veturimestari Uno Manner tapasi sattumalta evakkojunan kuljettajan Tiaisen ja tiedusteli tältä,

että onko varikolla yhtään liikuntakykyistä veturia, johon Tiainen vastasi, että hänen veturinsa on muuten kunnossa paitsi lasit säpälleinä. Silloin Manner antoi käskyn, että evakkojuna on heti lähdevä viemään Savonlinnaan ja täysillä kierroksilla, tai paremminkin täydellä höyryllä.

Vastuunsa tuntien Tiainen epäili tätä tietäessään Savonlinnan–Elisenvaaran rataosuuden olevan heikkokuntoisen, joka ei sietänyt suuria nopeuksia, mutta Mannerin kehotusta noudattaen hän lähti viemään tätä haamujunaa Savonlinnaan, jonne saavuttiin kommeluksitta, Särkisalmen sillan ainoastaan pahaenteisesti natistessa.

Savonlinnan asemaseutu oli tällä välin täysin eristetty muulta liikenteeltä, ja junan

Siihen veturimiehet vastasivat: "Me tulemme helvetistä."

saapuessa sinne sitä kovasti ihmeteltiin ja tiedusteltiin, että mistä te oikein tulette tuollaisessa kunnossa. Siihen veturimiehet vastasivat: "Me tulemme helvetistä." – Olisiko sitä voinut paremminkaan sanoa.

Tällä haavoittuneet siir-

rettiin sairaaloihin ja terveet ja lievästi haavoittuneet pääsivät jatkamaan matkaansa Etelä-Pohjanmaalle. Tähän saapuivat monet perheet paljain jaloin, moneltakin vähäiset matkarahat olivat Elisenvaaran kaaoksessa kadonneet, tavaroista puhumattakaan. Eipä näyttänyt tulevaisuus kovinkaan

Kaikista tämänlaisista tapauksista varsinkin sodan aikana, jolloin ei julkisuudessa tappioista kirjoitettu, liikkui jälkepäin monenlaisia huhuja. Niinpä tästäkin.

ruusuaiselta monenkaan kohdalla.

– Kaikki on kuitenkin takanapäin, se muistuu mieliin vain ikävänä painajaisena, joskin monet, esim. silloin mukana olleet lapset, elävät nykyisin unissaan samoja kauhun hetkiä, kenties koko ikänsä.

Kaikista tämänlaisista tapauksista varsinkin sodan aikana, jolloin ei julkisuudessa tappioista kirjoitettu, liikkui jälkepäin monenlaisia huhuja. Niinpä tästäkin. Syytettiin mm. Elisenvaaran silloista asemapäällikköä Valde Räihää, että hän olisi ohjannut viholliskoneet paikalle. Kaikki ne, jotka tunsivat ap. Räihän, näihin on tämän kirjoittajalla myöskin kunnia kuulua, eivät voi ajatellaan Räihästä, tunnollisesta virkamiehestä ja ennen kaikkea niin isänmaallisesti ajattelevasta ihmisestä, että hän olisi ollut vaikuttamassa siihen, että sadat hänen

maanmiehistään kokivat niin järkyttävän lopun.

Tapahtumaan oli vaikuttamassa seuraavat tekijät: IVAK = ilmapalvonta-aluekeskus, sijaitsi Kurkijoella, antoi häivytyksen aina Elisenvaaraan, joka oli tärkein takaisinvaltatulla alueella. Nyt ko. 20. päivänä hälytys tuli kokonaan toiselta suunnalta, Simpeleeltä, jossa viholliskoneet olivat juuri vierailleet. Kun Elisenvaara tiedusteli asiaa Kurkijoen IAK:sta, olivat koneet jo päällä, eikä hälytystä ehditty enää antaa.

Todettiin myös, että Itä-Karjalasta tullutta sotilasjuna oli Matkaselästä lähtien seurannut vihollisen tiedustelukone. Elisenvaara oli risteysasema, jossa kaikki veturit kävivät polttoaine- ja vesitäydennyksellä, silloinhan ajettiin puulla, joten on ymmärrettävää, mistä seisomiset johtuivat.

Mainittakoon vielä, että silloin kun ko. evakkojuna saapui Elisenvaaraan, antoi rautatieupseeri käskyn viedä juna heti Sorjoon. Kun sinne oli 8 km:n matka ja sekin nousua, ei käskyä voitu toteuttaa kun pelättiin polttoaineen loppuvan ja ennen Elisenvaaraa, joten evakkojuna kohdannut onnettomuus oli jo Myllypellosta myöhästyneenä lähdon ja päivän mittaan sattuneiden viivästysten ja onnettomien sattumien summa.

Arvi Jortikka

Reino Rainetsalo:

Savolaisleiman saanut, osa 4

Talvisota alkaa

Tähän väliin kerron vähän isän Olli-veljestä. Naituaan Maijansa (Ollin Maikko) 1930-luvun alussa Olli-setä haki ja sai valtiolta asutustilan Kurkijoen Luhovaaran kylästä. Sitten hän rakensi rakennukset ja raivasi pellot sinne korpeen.

Sota otti tilan, mutta Olli sai lunastaa siirtoväen asutustilan Pöytyältä, jonka taas rakensi ja raivasi. Hän myi myöhemmin Pöytyän tilansa ja osti valmiin maatilan Tarvasjoelta, jota vielä nytkin, vuonna 1988, yli 90-vuotiaana hallitsee.

Parannuttuaan isä meni Olli-veljensä luo ja oleskeli siellä talvisodan loppuun saakka, lienee vähän autellut talon töissäkin. Äitikin tuli jo paremmaksi syksykesään mennessä pelkällä ruokavaliolla, eikä lääkkeitä tarvittukaan. Leikkaus olisi ollut ennen sotia sekä kallis että hyvin pelottava.

Äiti vei minut sitten syksyllä katsomaan syntymätaloa ja saunaa sekä paapokummiä (paapo = lapsenpäästäjä). Kaupunkimatkaa varten sain uudet housut sekä puseron ja olin 'hieno'.

Mutta mistä äiti sai näihin rahat? Äiti oli koko kolmekymmenluvun ajan 'varastanut' pari - kolmekymppiä joka - tai melkein joka - tilistä, ennen kuin antoi palkkapussin isälle. Niin piti tehdä, koska kirkkokin opetti, että mies on vaimon pää. Monta huutoa käytiin, kun isä epäili, että tilistä on pihistetty rahaa.

Palkkatileistään sivuun pistämänsä rahat äiti sitten aika ajoin toimitti jotenkin salaa Antti-enon säilytettäväksi. Antti-eno oli äidin pankki. Näin äiti sai rahaa Savonlinnaan lähtiessämme.

Kuten aikaisemmin kerroin, kauppias ei enää hyväksynyt, että kauppavelka jäisi syksyyn, kuten ennenkin, vaan haki juuri maksuun saadun radion 900 mk:n saatavansa pantiksi. Pantilla oli aikaraja, johon mennessä se piti lunastaa.

Koska isällä ei ollut rahaa, kävi Anni lunastamassa radion takaisin. Sitten isä väitti, että radio oli paljon 900 markkaa arvokkaampi ja että se olisi siis hänen, koska hän omisti siitä suuremman osan. Anni halusi kuitenkin siitä sen maksamansa 900 mk, ja kun ei sitä saanut, myi radion jollekin vieraalalle.

Marraskuun lopulla alkoi talvisota. Kun sodanvaara oli jo tiedossa, niin

isä jätti partansa ajamatta, että näyttäisi vanhemmalta eikä joutuisi sotaan. Taisi olla vielä päässään karpäsiä, kun siellä Ollin luona oleillessaan rakensi vankkaan kuusikkoon korsun itselleen suojaksi, jos sota lamaisi yli Luhovaarankin.

Ensimmäinen evakkomatka

Sota ei kuitenkaan lamannut Kurkijoen yli, vaan päättyi 13.3.1940, jolloin rintamalle oli vielä matkaa 60 - 80 kilometriä. Väki määrättiin 18.3. mennessä evakuoitavaksi. Siihen mennessä oli koko alueen oltava tyhjä siviiliväestöstä.

Karja määrättiin lähtemään heti; karjan kuljetustehävän sai äidin sisar Hilja. Karja kuljetet-

”Palkkatileistään sivuun pistämänsä rahat äiti sitten aika ajoin toimitti jotenkin salaa Antti-enon säilytettäväksi. Antti-eno oli äidin pankki.”

tiin jalan uuden rajan yli muutaman kymmenen kilometriä. Sotilaat ampui- vat muista jälkeen jääneet eläimet. Tienvarsilla oli raatoja, kun ihmiset tulivat muutamaa päivää myöhemmin samaa tietä. Rajan yli selvinnyt karja teurastettiin pääosin siinä rajan takana.

15. päivänä maaliskuuta oli määrätty lähtemään yli 65- ja alle 16-vuotiaat. Minä kuuluiin tuohon alle 16-vuotiaiden ryhmään, mutta jäin vahingossa pois, kun olin kuljettamassa meidän vähä tavaroitamme Maasilta- nimiseen paikkaan, johon ne oli määrätty vietäväksi.

Kaikenlaista tavaraa oli tienvarret täynnä kilometrikaupalla. En usko, että niitä sieltä lastattiin yhtään auto- kuormallista: olisi tarvittu satoja kuorma-autoja, eikä niitä ollut. Ei meidän eikä Pöllästen tavaroita tullut nyky-Suomeen kolliakaan.

Sillä aikaa, kun olimme siellä Maasillassa, oli lapset ja vanhuksat haettu matkaan. Minä jäin siis jälki- joukkoon aikuisten kanssa. Eikä sitä kukaan sen koommin ihmetellyt.

Lastattiin sitten rekiin tavaroita, valmisteltiin lähtöä, odoteltiin teurastajaa, kun sika piti saada matkaevääksi tiinuun. Teurastaja tuli viime hetkellä: teurastaja oli silloin kovin kysytty, olihan joka talossa - ei ainoastaan sikoja - vaan myös pienkarjaa, jota ei voinut ottaa mukaan.

Meidän lihoiksi pantu ja tiinuun suolattu sika oli noin 100-kiloinen. Yksi vasikkakin paloiteltiin, ja lihat pantiin toiseen astiaan.

Sitten oli lahdattava vielä 20 lammasta. Teurastaja pani minut työntämään niitä lampaita lampolasta ulos

ja katkoi siinä ovelta niiltä kaulavaltimot kuin joku muslimien rituaaliteurastaja. Siihen jäivät veriseen kaasaan lammascarat. Kissatkin olivat niin kauhuissaan, etteivät antaneet ottaa kiinni. Niin niiden henki säästy.

Meillä oli kaksi vetohevosta parirekineen sekä kaksi varsaa. Yksi hevonen oli pitänyt luovuttaa armeijalle heti sodan alussa.

Talon pojat, Antti ja Jussi, tulivat 17.3. kumpikin evakointilomalle. Ensimmäisenä tehtävään he purativat reistä kaikki sängyt, pöydät ja tuolit sekä muut Aatamin aikuiset huonekalut. Niiden tilalle rekiin laitettiin kaikki jauhot sekä lihat.

Pojat määräsivät kaatamaan kellarista kaikki hillot sekaisin yhteen maitotonkkaan ja panemaan sen tonkankin rekeen. Kauraa laitettiin säkkikaupalla mukaan hevosten ruoaksi, heiniä vielä enemmän. Alkuperäisiin kuormiin ei hevosille ollut varattu ruokaa kuin pari- kolme päiväksi. Varsinaisia tavaroita ei rekiin sitten mahtunutkaan muuta kuin Hiljan ompelukone ja pari polkupyörää.

Erlaisia kohteluja

Eväät osoittautuivat hyväiksi. Ehkä heiniä olisi riittänyt vähäisempikin määrä. Aamulla 18.3. me sitten

Kirjoitan muistiin tapahtumia meidän, siis sisareni eli Anna (Anni) Beata Nurmen (o.s. Kiiski) ja minun eli Reino Rainetsalon (ent. Kiiski), sukujen ns. historiasta. Kimmokkeen tähän sain Annin pojantyttäreiltä Anna-Marialta sisareni hautajaispäivänä kesällä 1997. Mitään muistiinpanoja tai päiväkirjoja minulla ei ole. Kaikki on muistini varassa. Muisti saattaakin 'kullata' ja jopa muuttaa tapahtumia, kun kyseessä on vuosikymmeniä sitten tapahtuneet asiat. Suurin osa kertomastani lienee kuitenkin totta. Kysy ja varmentaa en voi enää keneltäkään, koska olen viimeinen, joka on ollut tätä - esimerkiksi talvisodan jälkeistä evakkoretkä - elämässä.

lähdimme ajamaan kohti tynkä Suomea. Antti ja Jussi puolestaan lähtivät takaisin armeijaan. Jussi vielä lähtiessään veti yhden vasikan-

”Jussi vielä lähtiessään veti yhden vasikanraadon pihakaivoon ja piilotti suoje- luskuntakiväärinsä vintin puruihin.”

raadon pihakaivoon ja piilotti suoje- luskuntakiväärinsä vintin puruihin. Sieltä ne sitten, kun keväällä vuonna 1942 Karjalaan palattiin, löytyivät vasikan jätteet kai- vosta sekä kivääri vintiltä. Minäkin jouduin silloin ensi tökseni kaivamaan uutta kaivoa, kun vanhaa ei voinut käyttää.

Uusi raja ylitettiin Kirjavalan kylän kohdalla. Siellä ne olivat Karjalan lehmät teurastettuina suurissa pinoissa. Mitään semmoista ei enää voi edes uskoa nähneensä! Onneksi oli silloin kovat pakkaset, joten ehkä ainakin osa niistä ehdittiin siirtää lihanjalostustehtaisiin purkitettavaksi.

Ensimmäistä evakkoyöpymistämme en millään saa mieleeni, mutta hevoset eivät kuitenkaan millään voineet jaksaa yhtenä päivänä Kurkijoelta Savonlinnaan. Matkaahan oli ainakin 90

kilometriä.

Savonlinnan seutu oli niin täynnä ihmisiä ja hevosia, ettei kulkemaan mahtunut. Minkäänlaista suojaakaan ei yöksi löytynyt. Oltiin katastrofin partaalla ja loppuun väsyneitä, sekä hevoset että ihmiset.

Antti-eno löysi meidät hänen komppaniansa oli

Savonlinnassa. Antti sai järjestettyä meidät pienen mökin kylmälle lattialle Ahonlahteen yöksi. Hevosille ei ollut mitään suojaa. Koska oli kova pakkanen, jouduimme luovuttamaan kaikki peitteet ja vällyt hevosten suojiksi.

Savonlinnan läpiajosta vielä sen verran. Koska kadut olivat täynnä, niin isä ohjasti porukkansa jalkakäytäviä pitkin, muutenhan ei olisi päässyt mihinkään. Tästä hän sai savolaiset kimppuunsa, ja kun hänellä oli kaiken lisäksi vielä se neljän kuukauden hoitamaton punainen parta, niin savolaiset sitten huutelivat: ”Mene, ryssä, siitä heti takaisin sinne Karjalaan. Siel- lähän on nyt teitä saatanaan ryssä jo muitakin!”

Unohdin kertoa, että hevoset selvisivät kylmästä yöstä vaurioitta. Vain nuorempi varsa tuli levottomaksi. Se hyppeli rekeen ja teki vähän vahinkoakin, muun muassa loukkasi Ida Marin jalan.

Ahonlahdessa viettämämme kylmän yön jälkeen isä äänestyytti itsensä ryhmämme johtajaksi ja määräsi, että liikkeelle lähdettäisiin päivittäin viimeistään seitsemältä. Hän päätti myös, että aamulla kysymeneltä alettaisiin katsella yöpymispaikkaa. Näin sitten myös teimme, eivätkä hevosetkaan sen jälkeen jääneet yöksi ulos. Vaikkei lämmintä tallia löytynytäkään, niin aina löytyi joku puimalato tai vaja.

Päivämatkat jäivät lyhimillä noin 15 kilometrin pituisiksi, mutta kun meillä ei ollut mitään päämäärää, niin ei ollut kiirettäkään. Olimme sotapolkajina etsimässä jotain, joka oli jossain edessäpäin.

Tienristeyksissä oli sotapoliiseja, jotka määräsi-ivät, mitä tietä kenenkin oli jatkettava. Tässä ohjailussa ei ollut muuta järkeä, kuin jakaa väki niin, etteivät kaikki ajaneet samaa tietä samaan pisteeseen. Siihen mennessä isä oli jo luopunut parrastaan, ettei häntä vietäisi ryssäni takaisin

Pöydän päässä Reino Rainetsalon isoisä (pastori) Juho (Juhana) Kiiski lukemassa kaiketi jouluevankeliumia Särkijärvellä Rauhalan Kiiskissä. Pöydän takana vasemmalla valokuvaaja Pekka Kyytisen sisarentytär Sirikka Poutanen ja sisarenpoika Toivo Poutanen, lähinaapurin tytär Helvi Sinkkonen ja Martti (Kurkijoki-museon tiedon mukaan Väinö) Schwartz. Pöydän toisessa päässä Eeva Jääskeläinen (museotieto: Kempainen) ja Matti Kyytinen. Kuva Pekka Kyytinen.

Karjalaan ryssien joukkoon. Isä oli pitkästä aikaa taas ihmisen näköinen.

Rantasalmelle tultaessa Urho-niminen varsa kävi vaikeaksi. Se varmaan stressaantui. Isä myi Urhon yöpymispaikkaan, vaikkei sitä edes omistanut. Kesään tultaessa tuli sitten laki, että hätätilanteessa tehdyt kaupat saa - ja täytyy - purkaa. Antti-eno kävi hakemassa Urhon pois, koska se oli varmaan paljon kauppahintaansa arvokkaampi.

Yö lakanoiden välissä

Kolkantaipaleen kylässä yöpymispaikaksi sattui talo, jossa talon puolesta laitettiin koko meidän joukolle vuoteet lakanoiden kanssa. Se oli jotain aivan erikoista: muissa yöpymispaikoissa käyttimme kuormissamme olleita omia fällyjä, täkkejä ja filttejä. Eikä patjojakaan yleensä ollut, vaan nukuimme lattialla fälly alla ja täkki päällä.

Laukaalla osuimme taloon, jossa oli suu- ja sorkkatautia. Matkaan meinasi tulla kokonaan stoppi. Aamulla tuli viranomaiset kuulustelemaan, onko kukaan meistä käynyt navetassa. Vakuutelimme, ettemme olleet käyneet. Kun hevosetkin olivat olleet melko kaukana navetasta puimavajassa, saimme luvan lähteä siitä varsin ikävästä tilasta.

Suuresta osasta yöpymispaikkoja ei ole painunut mieleen mitään tarkkoja muistoja. Äänekoskelta on jäänyt mieleen kauppalan tarjoama päivällinen, vai olikohan se lounas. Joka tapauksessa se tarjottiin hotellin ravintolasessa. Oli komeaa syödä kenttäkeittiöruokailujen jälkeen valkoisilla liinoilla katetusta pöydästä.

Viimeinen yö, tai oikeastaan viimeiset kaksi yötä ovat jääneet mieleeni. Talon nimi oli Paananen. Puolet Viitasaaren asukkaista lienee Paanasia.

Talon omistivat nuoret mukavat sisarukset. Nämä talon naiset paistoivat meille leipää ja lihaa, kun omat syötävämme olivat loppuneet. Siinä meni sitten toinenkin yö.

Yhdestä ruokailusta jo kerroinkin. Tavallisempia ruokapaikkoja sivuutimme joka päivä. Jos ruokapaikkaan sattui aamulla, niin ruokana oli kaurapuuroa, jos taas iltapäivällä, niin sai hernekeittoa. Valtio ei halunnut kansalaistensa kuolevan nälkään.

Emme tienneet, oliko meillä vielä pitkäkin matka edessä, jos vaikka joutuisimme menemään Ruotsiin tai Norjaan asti, kun sitten aamulla lähdimme nelostietä pohjoiseen. Oli jo huhtikuu, ilmat lämpenivät, ja tiet alkoivat sen kahden päivän aikana sulaa. Löytämän kylän aukeilla meitä sitten kohtasi katastrofi, kun hevoset eivät jaksaneet enää vetää kuin muutaman metrin kerrallaan.

Hätiin tuli vihdoinkin Löy-

tämän kylän kyläpäällikkö, joka vastasi paikallisesti siirtoväen sijoittamisesta. Hän ohjasi meidät sivutielle, jota pitkin pääsimme kolmen kilometrin päässä majoittumaan Honkakoski-nimiseen taloon. Sivuteillä oli vielä lunta, joten niillä oli hevosten helppo vetää rekeä. Meillä oli siis osoite, mihin mennä.

Kaksi vuotta paikallaan

Talo löytyi Kolimajärven rannalta, ja sen suureen pirttiin me sitten majoituimme kahdeksi vuodeksi ja kahdeksi kuukaudeksi. Huhtikuun loppuun mennessä kokoontui sinne Honkakosken pirttiin lähes koko suku. Parhaimmillaan pirtissä asui jo 12 henkeä.

Valtio ryhtyi jakamaan heti toimeentulotukea. Tukiraha oli 9 mk per henkilö ja päivä. Tämän päivän (1998) rahaksi muutettuna se on noin 12 mk (n. 2 euroa vuoden 2004 rahassa). Ei sillä herkkuja syöty, mutta hengissä pysyi. Kasööriksi määrättiin Hilja, joka otti huostaansa koko porukan rahat ja osti ruoat.

Jos joku sai työpaikan, häneltä loppui valtion tuki, eikä se tuki sitten enää palannut, vaikka työ olisi loppunutkin. Minä sain meistä työpaikan aivan ensimmäisenä. Työ oli klappipilkontaa naapuritalon halkoranteella. Palkkakin oli 10 mk päivä plus ruoka talosta.

Anni oli siirtynyt työnantajansa mukana ensin Orimattilaan, ja kun saivat kutomakoneensa kuljetettua sinne, niin työt jatkuivat heti siellä. Sitten 1940 syksyllä kutomaliike haki parempaa sijoittumispaikkaa ja sai-kin sellaisen Äänekoskelta. Anni siirtyi jälleen työnantajansa mukana myös sinne. Anni myös asui työnantajansa luona, tavallaan kuin perheenjäsenen. Kävin talvella 1941 hänen kutumanaan hänen luonaan. Oli mukava pyhänseutu, mutta sen jälkeen ero oli haikea, koska ei oltu nähty lähes kahteen vuoteen.

Kevään kuluessa avautui asuinpaikkamme lähialueelle suuri metsätyömaa. Silloin kaikki miehet, jotka kykenivät metsätöihin, saivat töitä. Samalla loppui valtion maksama ruokaraha myös perheen naisilta, vaikkei naisille työtä ollutkaan tarjolla.

Minäkin aloitin isän kanssa metsätyöt. Sitä työtä riitti koko Viitasaarella oloaikamme. Isällä vain oli sellainen tapa, vallankin kesällä, että ensin aamulla piti mennä järvelle kalastamaan, se kun oli paljon hauskeempaa. Monasti, kun me kymmenen maissa marssimme metsään, niin paikkakunnan miehet tulivat jo pois metsästä päivän urakkansa tehneinä. Niin he väistivät päivän kuumimman ajan.

Jatkuu...

He eivät tienneet, että saapuivat kuoleman syliin

Kurkijokelainen, nro 26/21.6.1974

Kesäkuun 20. päivänä tuli kuluneeksi 30 vuotta tuosta tiistaipäivästä, jota ei kukaan Elisenvaaran suurpommituksesta elämään jäänyt ole voinut unhoittaa. Kuten ei kirjoittajakaan, joka palveli silloin 9694. komppaniassa aliupeerina. Eläessämme silloin viimeistä sotavuotta suurhyökkäys oli murtanut puolustuslinjamme sodan edetessä aina Vuokselle saakka, jonka varrella käytiin ankaria taisteluja vihollisen suurta mies- että materiaaliyivojaa vastaan.

Taistelujen kovetessa lukija saa parhaan kuvauksen lukemalla kenraali Yrjö Keinosen kirjoittaman kirjan "Taistellen Takaisin". Vuokselta vihollinen valmistautui valtaamaan Viipurin, jossa se onnistuikin 20.6.1944. Tuona aurinkoisena päivänä aamusta alkaen vihollisen tiedustelu- ja pommikoneet

valvoivat rautatieristeyksiimme, iskien niihin sotilaskuljetusten estämiseksi Viipurin puolustukseen. Näin tapahtui Elisenvaarassa.

Sakkolasta oli lähtenyt evakkojuna kyydissään pääasiassa Räisälän ja Tiurin kyläläisiä matkalle jo edellisvuorokaudella. Junan saavuttua Myllypeltoon, jossa ratakiskoja oli sapotoitu, kaatui veturi, jota ajamassa oli ollut meille monille tuttu veturinkuljettaja Kalle Huovinen.

20.6.1944 aamuyöllä Elisenvaarasta oli lähtenyt veturi kuljettajansa kanssa hakemaan mainittua junaa Myllypellostä. Onnellisesti junan saavuttua Elisenvaaraan juna jäi odottamaan edelleen kuljetusta ratapihan takaraitteille, jossa seisoi myös Sortavalan suunnalta saapunut sotilaskunta, lastinaan sotilaita, ammuksia

34 VUOTTA SITTEN...

sekä hevosia.

Pääraiteille eri suunnilta saapuivat ja siinä vaihtoivat päivämatkustajajunat, koska näitten lähtöaikataulut eivät enää pitäneetkään paikkaansa. Kuin pahaa aavistaent junien kuljettajat hermostuneina odottivat asemalta annettavaa junien lähtölupaa, jota ei varmaan tullutkaan. Kellon osoittaessa vähän yli kaksitoista Laatokan yli yllättäen saapui 39 pommikonetta kylvämään tuhoa ja kuolemaa.

Kauhean sekasorron keskeltä korjattiin yli sadan kolmenkymmenen ihmisen silpoutuneet ruumiit, heidän lisäksi lähes sataviisikymmentä haavoittunutta. Myllypellostä saapuneen junan palo oli vaatinut lähes sadan evakkoon matkalla olleen elämän. Veturien pillien ja sähkösireenien tuskaiset "ilmavaara"-hälytyshuudot olivat tehtävänsä tehneinä laantuneet. Savun ja käryn keskellä oli pelastusmiehistö kuumeisesti tehnyt sen, joka tehtävissä oli.

Kahdeksantoista raideparia käsittävällä ratapihalla vallitsi täydellinen sekasotku ja kauhea näky. Tuona päivänä ja tuolla paikalla

pelastuneet joutuivat kysymysten eteen, että miksi näitä junia ei lähetetty matkansa jatkamaan ajallaan. Miksi viipyi ilmavaaran hälytyshuuto?

Ja kuka oli vastuussa kaikesta, jättäessään tahallaan taikka täyttä ymmärrystä vailla sen tekemättä, joka olisi pitänyt ehdottomasti tehdä uhkaavan vaaratilanteen lievittämiseksi? Pois mennyt silloinen asemapäällikkö Valde Räihä oli tilanteen keskeisin henkilö. Mikä oli hänen osuutensa tapahtumiin, sen vain hän itse parhaiten tiesi.

Säämingin hautausmaalla Savonlinnassa on yhteishauta, jossa lepää suurin osa tuon päivän uhreista ja tuon paikan yhteinen hautakivi kertoo vielä tulevillekin polville tuon ajan tapahtumista. Kolme vuosikymmentä on kulunut, mutta sen takaiset muistot elävät kuin eilen tapahtuneina. Palaamme näihin ensi syyskuulla, jolloin tulee kuluneeksi 30 vuotta siitä, kun uusi raja suljettiin.

Heimoterveisin

Väinö Kuivainen

Jatkoa siv. 1

Itä-Suomi kansainvälistyi

Miekkalasta lähdimme kahvin jälkeen Saimaan kanavan Mälkiän sululle, jossa meille oli varattu opastettu kierros. Mälkiän sulun lähellä on vanha kanava museoituna ja uusi, käytössä oleva kanava. Tällä alueella näkee selvästi kanavien suuruuseron. Keskellä on kaunis puisto, jossa on useampia patsaita ja tiedotteita kanavan historiasta.

Sulun lähellä kulkee valtatie 6 kanavan yli kulkevalla sillalla noin 20 metrin korkeudessa veden pinnasta. Menossa on tällä hetkellä valtavyöt, jotka vaikuttavat koko maisemaan. Museo on puiston ympäröimässä, entisen kanavan yläpiirin piiripäällikön virkatalossa, joka on rakennettu vuonna 1845. Puistoa yritetään saada alkuperäiseen muotoonsa kuluvana kesänä.

Museoon on koottu erilaista tietoa varsinkin vanhan kanavan rakentamisesta.

Saimme siellä rautaisannoksen aikanaan Itä-Suomen suurimmasta rakennustyömaasta, Saimaan kanavan rakennustyömaasta, jolla oli suuri taloudellinen ja työllistävä vaikutus.

Alueelle tuli tuolloin asiantuntijoita myös ulkomailta, pääasiassa Ruotsista, jossa oli vähän aiemmin rakennettu Göta- ja Trollhätanin kanavat. Kuinkahan moni noista asiantuntijoista mahdollisesti jäi Suomeen ja perusti tänne perheen tai vei mukanaan suomalaisen puolison palatessaan Ruot-

siin?

Varmaa ainakin on, että rakennustyömaa osaltaan kansainvälisti itäistä Suomea. Kierroksen aikana heräsi taas kerran tiedonhalu oman maan historiaa kohtaan. (Tiedot museon esitteistä ja opastuksesta).

Kotimatka sujui mukavasti hyvän kuljettajan turvallisuudessa matkassa. Juteltiin mukavia ja välillä vähän torkahdeltiinkin. Minnes mennään ensi vuonna?

Liisa Koistinen

Eskon puumerkki

Monipuoliset kesäjuhlat Tampereella

Tampereen Karjalaisille kesäjuhille odotetaan 12 000 juhlijaa viikon päästä 13.-15.6. - Tampere on keskeisellä paikalla, ja sotien jälkeen Hämeen lääniin muutti noin 72 000 karjalasta, perustelee arviota juhlatonimikunnan puheenjohtaja Tuomo Nenonen Karjalaisseurojen Tampereen piiristä.

Kesäjuhlien ohjelma on perinteinen. Juhlat alkavat perjantaina 13.6. sotakorvausaiheiselle seminaarilla, jonka otsikko on Sodan viulut maksoivat rautakourat ja pumpulitehtaan työt. Kesäjuhlaseminaarissa luennoitsijat valottavat monipuolisesti sotakorvausopin syntyä ja taustoja. Myös naisten rooli sotakorvausurakassa nostetaan esil-

le. Seminaarissa kuullaan myös omakohtaisia muistikuvia.

Lauantaina Tampere Areenalla on kuorokavalkadi, Sampolassa kilpailaan piirakkamestaruudesta, Teivon raviradalla Ylöjärvellä juostaan Karjalan maraton ja Sorsapuiston kentällä kilpailaan kyykän Suomen mestaruuksista. Karjalaisella torilla on esillä monenlaisia Karjalaan ja karjalaisuuteen liittyviä tuotteita. Myös kurkijokelaiset ovat myymässä tuotteitaan. Tori avataan klo 9 ulkoasiainministeri Alexander Stubbin ja Karjalan Liiton puheenjohtaja Markku Laukkasen johdolla.

Kesäjuhlien avajaiset alkavat Tampere Areenalla lauantaina 14.6. klo 15. Juhlan juontaa taiteilija Raita

Karpo. Lauantai-illan päätteenksi Tampere Areenalla klo 20 alkavia juhlatansseja tahdittaa Korsuorkesteri. Lauantai-iltana voi hiljentyä luterilaisessa ja ortodoksisessa iltakirkossa.

Sunnuntaiamuna on luterilainen juhlamessu ja ortodoksinen liturgia sekä seppelten lasku. Näyttävä juhlakulkue lähtee sunnuntaina puolen päivän aikaan liikkeelle Pyynikin urheilukentältä ja etenee Hämeenkatua kohti päiväjuhlan näyttämöä Ratinan stadionia. Päiväjuhla alkaa kello 15 ja ohjelman juontaa teatteriohjaaja Sina Kujan-suu.

Juhlapuhuja on puolustusministeri Jyri Häkämies.

Haminan Karjalaisilla kesäjuhilla liput ryhmittäytyvät Bastionin linnoituksen laidolle. Pelkäästään lippukulkueen näkemisen vuoksi kesäjuhille kannattaa lähteä - kauempaakin, on se niin näyttävä näky.

Pentille iso säyne

Loimaan Seudun Karjalaseura ry:n onkikilpailu Loimijoessa 25.5.

Tulokset:

1. Pentti Julku 2172 g
2. Saini Repo 1172 g
3. Seppo Kempinen 1045 g
4. Martti Repo 576 g
5. Teuvo Ahokas ... 522 g
6. Lauri Veijalainen 522 g
7. Terttu Veijalainen 337 g
8. Hanna-Maija Ahokas 243 g
9. Pentti Kempinen 235 g
10. Jouko Mäki ... 218 g
11. Eino Hyvönen 124 g

12. Maija Levonpää 85 g
13. Alli Kihlanki 82 g

Saamattomat:

Aimo Levonpää
Arvi Silvennoinen

Ensimmäiselle, toiselle ja kolmannelle ripustettiin kaulaan Karjalan värisin nauhoihin varustetut mitalit. Pentti Julun voittosaalis koostui yhdestä ainoasta kalasta. Hän sai siis narrattua koukuunsa yli kaksikiloisen säyneen.

Saamattomien palkinto arvottiin. Sen voitti Aimo Levonpää.

Sukuseurat yms. ryhmät

Pitäjäjuhilla

Tänä vuonna eri ryhmillä on mahdollisuus kokoontua Pitäjäjuhlien yhteydessä Loimaan yhteiskoululla lauantai-iltapäivänä 9.8. alk. klo 15. Tarvitaan vain ennakkoihmoitautuminen, jotta saadaan varattua tilat.

Mahdollisuus ennakkoon ilmoittautumalla myös kinkkukiusaus + salaatti -tyyppiseen ruokailuun koululla. Otathan huomioon, että Kurkijokelaisessa ilmoittamalla tavoitat monta ryhmäänne kuuluvaa (sukulaista, luokkatoveria jne.)

Lauantaina 9.8.

- klo 19 Muistojen iltamat (ohjelmaa + tanssia)

Sunnuntaina 10.8.

- klo 10 messu Loimaan kaupunginkirkossa
- keittolounasmahdollisuus yhteiskoululla
- klo 13 Vanhoja kuvia Kurkijoelta näyttää ja esittelee Tapio Nikkari
- klo 14 Päiväjuhla, puhujana kansanedustaja Marjo Matikainen-Kallström

Paganuksen sukuseura 10 v.

Paganuksen Sukuseura ry perustettiin 10 vuotta sitten Seinäjoella. Joka toinen vuosi pidettävä sukukokous on tullut nyt ensimmäiselle suurelle merkkipäällylle.

Sukuseuran puheenjohtaja Jouko Paganus vastaa hallituksen jäsenten kanssa päivän ohjelmasta. Muut hallituksen jäsenet ovat varapuheenjohtaja Mee-ri Nurmi, sihteeri Veikko Suoninen, rahastonhoitaja Tuula Hämäläinen, Marja-Leena Lankinen, Annu Paganus, Ari Paganus, Raimo Paganus ja Riitta Reuhkala. Sukuseura on saanut oman sukuvaakunansa, jonka julkistaminen tapahtuu juhla-

kokouksessa.

Juhlapaikka on Hotelli-Ravintola Alma aivan rautatieaseman tuntumassa. Illalla kokoonnutaan Seinäjoen Kesäteatteriin katsomaan Lauu Tulipunaisesta kulkasta -musiikkinäytelmää, jonka päättähtinä säteilevät Maria Lund ja Pekka Rätty.

Juhlaan osallistujat voivat yöpyä Almassa. Kyseilyt juhlakokouksesta ja ilmoittautumiset kesäkuun aikana Tuula Hämäläiselle osoitteeseen tuula.hamalainen@ypoy.inet.fi tai puh. 0400-542 581.

Riitta Reuhkala

Kurkijoki-Säätiö OKRA:ssa

Kurkijoki-Säätiö on omalla osastollaan mukana OKRA-näyttelyssä 4.-6.7. Tämä on luultavasti ensimmäinen kerta, jolloin Säätiö esiintyy Oripään lentokentälle pystytetyssä OKRA-maatalousnäyttelyssä, Hirvikoskentie 290, Oripää (koordinaatit 60°52.340 N, 22°44.530 E). Näyttely on auki joka päivä klo 10-18.

Tervetuloa tutustumaan näyttelyosastoomme, joka sijaitsee sisällä hallissa.

Mukana piiskantekonäytös, neulakintaantekonäytös ja tukinajoa hevosella, viimeinen kylläkin vain filmillä. Tietenkin monet asiantuntijamme ovat kertomassa pakkoluovutetun Karjalan alueen Kurkijoesta ja sen monista ominaispiirteistä, sotien jälkeen Loimaalla perustetuista Kurkijoki-Säätiöstä (v. 1946), Sanomalehti Kurkijokelaisesta (v. 1949) ja Kurkijoki-museosta (v. 1997).

Osastollamme voit osallistua kilpailuun, ostaa pitäjäjuhlaiput ennakkoon edullisemmin, tutustua tarjouksiimme, tehdä vaikeita kysymyksiä, joihin pyrimme löytämään vastaukset, sekä paljon muuta. On tärkeää huomata, että näyttelyalueelle pääsee omalla autolla, joten kävelymatkat jäävät suhteellisen lyhyiksi, vaikka näyttelyssä onkin paljon nähtävää. Myös ostokset on helppo käydä välillä sujauttamassa oman auton suojiin, kun alueelta ei tarvitse poistua.

Kurkijoen pitäjäjuhlat

9.-10.8.2008

Löytynyt

Kurkijoki-Seuran Lappeenrantaan suuntautuneen matkan jälkeen linja-autosta löytyivät aurinkolasit. Niitä voi kysellä Riitalta, puh. 040-544 7582.

ONKS TIETOO VASTAUKSET

1. 362. Vuonna 2007 aloittaneet palvelevat vielä 395 vrk.
2. Luxemburgissa
3. vuonna 1986
4. noin 28 grammaa
5. noin 250
6. rahan himo
7. vuonna 1562
8. Brasilia
9. vuonna 1862
10. Laura Annikki Kinnunen

MUSIIKKIVÄEN PALVELUPAIKKA LOIMAAN MUSIIKKI

Puh. (02) 7622 950
Oikokatu 3, Loimaa
Avoinna:
ma suljettu, ti-pe 12-17, la 10-14

Asianajajia

ASIANAJAJA on asianajajaluetteloon hyväksytty lakimies, jolla on säädetty kokemus ja taito. Asianajajan toimintaa valvovat Asianajajaliitto ja oikeuskansleri. Asianajajatoimistot hoitavat myös maksuttomia oikeudenkäyntejä ja oikeusturva-asioita.

Asianajotoimisto HEIKKI RANTANEN

Varatuomari
Julkinen kaupanvahvistaja
Kauppialankatu 9-11 B, Loimaa
p. (02) 762 2888, fax 762 2313
heikki.rantanen@kolumbus.fi

Asianajotoimisto JARI HEIKMAN OY

AA, VT Jari Heikman
AA, VT Katri Ranta-Eskola
VT Kaarina Nylamo
Turuntie 8-14, II krs. Loimaa
Puh. (02) 762 4400, fax 763 1301
jari.heikman@aatsto.inet.fi
www.heikman.com

KukkaBox

Puh. 762 2669

Vastapäättä Loimaan Aluesairaala

Erikoishammasteknikko MARKO ROSENDAHL

Vastaanotto Heimolinnankatu 14 Loimaa

Ajanvaraus puh. (02) 763 1179

ERLUND-talo

Hengittävä hirsitalo. Rakenteissa ei muoveja eikä epäorgaanisia aineita. Englannin MTV:n valinta Suomen edustajaksi Grand Designs-ohjelmaan.

Asu terveellisesti, hengitä vapaasti unelmiesi talossa, Erlund-talossa!

MELLILÄN HIRSITYÖ
Ysitie 345, 32300 MELLILÄ

Kotimaan myynti:
Juhani Eklund p. 0400-530 979
e-mail: myynti@erlund-house.com

erlund TALOT

Kurkijoki-museo

LOIMAALLA Kojonperäntie 446

AVOINNA: ensi sunnuntaina 8.6. klo 12-16

Seuraavan kerran auki su 13.7. klo 12-16.
Pitäjäjuhla viikonloppuna 9.-10.8. museo on auki pidempään.
Tarkemmat ajat ilmoitetaan myöhemmin.

Muulloin sopimuksen mukaan, puh. 0500-875 211 tai (02) 767 6108.